

TÜZELÉS

A falusi életmódba belecsöppenő, frissen ide költöző emberek gyakran értetlenül állnak a fával, szénnel, adott esetben szerves hulladékkal tüzelés jelensége előtt. A falusi emberek a szilárd tüzelő használatával nem a szomszédokat akarják szándékosan zavarni, hanem a fűtés költségeinek csökkentése mellett hangulatossá is varázsolják a tüzelés kényyszerű tevékenységét. Egy téli reggelen a pattogó tűz mellett elkortyolgatott kávé olyan hangulatot tud adni, melyet gázkazán zúgása mellett lehetetlen átélni. Az esti sparhelt vagy kandalló melletti beszélgetés pedig méltó zárása lehet egy dolgozónapnak. A tüzelés nem egyszerű feladat, nagy odafigyelést igényel, sok tapasztalatot kell szerezni ahhoz, hogy olcsón, környezet- és szomszédkímélő módon, és, ami még lényegesebb, biztonságosan üzemeltethessük a fűtőberendezéseket.

Helyiségenként vagy központi fűtéssel is fűthetünk, vagy adott esetben a helyiségenkénti megoldások és a központi fűtés keverékével. A konyhában elhelyezett sparhelten főzni, vizet melegíteni is lehet, egyben fűti is a helyiséget. Fatüzelésű bojler használatával a melegvíz is előállítható és a fürdőszoba is befűthető. A tüzelés több fokozatban történik; a feladatok a következők: begyűjtés, felfűtés, majd a meleg fenntartása. Általánosan elmondható, hogy a tüzelés előrehaladtával a megfelelően kiszáritott, vékonyabb tüzelőanyagoktól tartunk a vastagabb tűzrevaló anyagok felé. A másik fontos dolog, hogy műanyagokat, ruhát, cipőt, gumit, illetve folyékony, robbanásveszélyes dolgokat ne tegyünk a tűzre.

A tüzelőberendezés rendszeres karbantartása nagyon fontos, mert a tüzelés költségeinek csökkentése, valamint a kazán, kályha vagy egyéb fűtőalkalmatosság élettartamának növelése mellett életet is menthet egy megfelelően karbantartott fűtőberendezés. Napi feladatunk legyen a tűzterek tisztán tartása. A kémények tisztításának időintervallumát az eltüzelt anyagok mennyiségén és összetételén kívül a kémény átmérője és hossza határozza meg. A kéményt minden fűtési szezon végén tisztítsuk ki, a köztés tisztítások időintervallumát pedig ki kell tapasztalnunk, azonban inkább gyakrabban, mint a szükségesnél ritkábban takarítsuk ki a kéményt. A tisztításához egy erős szálú kéménypucoló kefét szerezzünk be, melynek hossza a kémény hosszának háromnegyede legyen. Így alulról felnyúlva, illetve felülről lenyúlva a kémény egész hossza tisztántartható. A kémény tisztításának gyakoriságát ki kell tapasztalni; az első időkben a fűtési szezon kezdetén, majd utána két-három havonta érdemes takarítani. Ezért fontos egy könnyen eltávolítható, de biztonságosan visszahelyezhető tisztítóajtó a kémény alján és a padláson is.

A tüzelésre való felkészüléshez a tüzelőberendezés tisztítása, rendbetétele mellett a tűzifa beszerzése és tárolása is hozzátartozik. Mikor megvettük és hazaszállítottuk (vagy szállíttattuk) a tűzifánkat, gondoskodnunk kell a megfelelő tárolásáról. A megvásárolt fa nem mindig megfelelően száraz, az erdőn vágott pedig biztos, hogy nem az. A tüzeléshez a tűzifa optimális nedvességtartalma 20% alatti. A túl magas nedvességtartalmú fát a kívánt nedvességtartalom elérésének érdekében tehát szárítanunk kell. A legegyszerűbb szárítási módszer a felhasogatva, fedett, de nem zárt helyen tárolás. Amint lehet, fűrészeljük méretre és aprítsuk fel a fát, mert a kisebb darabokból nagyobb felületen keresztül párolog a nedvesség, ezért gyorsabban száradnak. A felaprított fát azonnal rakjuk szellős, nyitott oldalú és száraz, jól fedett tárolóba.

Fontos, hogy a fakupac minden oldalról, alulról és felülről is szellőzzön, ezért a legalsó sor alatt hagyjunk egy légáteresztő réteget. Ezt rácsozat készítésével oldhatjuk meg, amely alá a rágcsálóirtó kutyánk kényelmesen befér. Régi gumikra vagy raklapokra is tehetjük a tűzifát. Így a fa nem rohad be és alulról sem szívja fel a nedvességet. A farakás mögött és oldalt is hagyjunk légrést, azaz ne a falhoz rakjuk a legbelső sort; egy 10–15 centiméteres hely elég lesz, ahol a friss levegő szabadon áramolhat. Felül, a tető alatt is legyen egy nagyobb légrés, itt 15–20 centiméter is kimaradhat, így nem sérül a tető és a fa is szárad. Az ideális szárítási idő természetes körülmények között minimum egy év, tehát jó esetben legalább két fakupacunk legyen – egy, amelyikből fűtünk, továbbá még egy, amelyik szárad.

A tüzet a gyújtós meggyújtásával kezdjük. Gyújtós lehet bármilyen száraz, könnyen begyulladó apróra vágott fa, vagy akár szerves hulladék a kertből, például vastagabb kórók, kukorica vagy egyéb növények szára, kukoricacsutka, száraz ág, nyesedék, kartonpapír. A műanyag, folyékony és egyéb, mesterséges alagyújtósok használatát mellőzzük. A tüzelőberendezésben helyezzük a gyújtósra a vékonyabb ágakat és kéregdarabokat. Ezeket olyan mennyiségben használjuk, hogy az általuk adott hőtől begyulladjon a tűzifa is. Lehetőség szerint már ezekkel az apró kerti maradékokkal fűsük fel a kazán vizét vagy a kályhát alap hőmérsékletűre. A vastagabb fadarabokat erre a már begyulladt, de még könnyen elhamvadó tűzre rakjuk. Ne várjuk meg, míg lealszik a tűz, inkább úgy tartsuk a meleget, hogy tartsuk életben, tehát folyamatosan rakjuk a tüzet. Így hosszú távon kevesebb tüzelő fogy és nem fog nagy mennyiségű füst keletkezni minden egyes begyújtáskor.

A központi fűtésrendszerek esetében a keringő víz hőmérsékletét a huzatszabályzóval állíthatjuk be. A huzatszabályzót vagy kézzel vagy automatikusan állítsuk. Az állítandó értéket ki kell tapasztalni. A fűtés kezdetén először nagyobb értékre állítsuk,

hogy hamar felmelegedjen a víz a keringési hőmérsékletre, valamint kevés füst és korom képződjön a begyulladó tüzelőanyagból. Pár perc elteltével, ha már megfelelő a víz hőfoka, tekerjük lejjebb. Így spórolhatunk a tüzelő mennyiségével, és állandó kellemes hőmérsékletet tarthatunk a házban. Gond esetén, ha túlmelegszik a víz, gyorsan közbe kell avatkozni. A legjobb, ha a kazán kormozó felsőajtaját tárjuk ki és kiakasztjuk a huzatszabályzót, hogy alulról ne kapjon levegőt a kazán, így felülről a levegő fojtó hatása eloltja a tüzet. A parazsat óvatosan kaparjuk ki, vízzel vagy egyéb oltóanyaggal ne próbáljuk oltani a tüzet.

Télen másképp tüzelünk, mint enyhe időben. Tavasszal és ősszel a kerti hulladékok tüzelésével sok értékes tüzelőanyagot lehet spórolni, és a nyáron felgyűlt anyagokat eltüntethetjük, így csökkenhet a hulladék mennyisége. Ilyen anyagok a kerti nyesedék, a fa aprításából származó hulladék, a kartondobozok, és egyéb, megfelelően kiszáritott szerves anyagok. Ilyen időben általában este szoktunk befűteni, ezért gyorsan kell felmelegíteni a helyiségeket. A jól kiszáradt, vékonyabb anyagok könnyen meggyulladnak, de hamar el is lobbannak, ezért ne csak apró hulladékokkal fűtsünk. Egy-két vastagabb ág eltüzelése elkerülhetetlen, hogy a megfelelő komfortos hőmérsékletet elérjük és a keletkező füst és korom mennyiségét csökkentjük.

Nagyon fontos kérdés, hogy mit ne tüzelünk. A környezet kímélése és a jószomszédi viszony fenntartása érdekében nagyon figyeljünk arra, hogy mit teszünk a tűzre. Vidéken közelebb kerülünk a természethez, mint a nagyobb városokban, valamint jobban rá leszünk szorulva a környezetünkben élőkre. Ezért lényeges, hogy a tüzelés során sem szabad károsítani sem a környezetet, sem az emberi kapcsolatokat. Általában elmondható, hogy olyan anyagot ne tüzeljünk, aminek a füstje irritáló, kellemetlen szagú, így vegyipari termékeket egyáltalán ne tüzeljünk el. Igaz, hogy költségkímélő dolog a rossz ruhák, műanyag hulladékok tüzelése,

de középtávon már több a kár, mint a haszon. A fent említett okokon kívül a tüzelőberendezés károsodása is nagymértékű lehet. A műanyag- és gumihulladékok eltüzelésekor nagyobb hő keletkezik, mint a szerves anyagok esetében, így a tűztér és a kémény is károsodik. Az égés nem tökéletes, nem hamu keletkezik, hanem összeégett, összeragadt műanyagdarabokkal lesz tele a tűztér. Ezek a maradékok nem kerülhetnek sem a komposztra, sem az állatok közelébe, és a tűztér oldalára, illetve a kéményre is vastagon ragad a hagyományos tisztítóeszközökkel el nem távolítható, füstből kicsapódó massa.